

ORĘDOWNIK POWIATU KOZMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . . 300.00 mk.
na pocztę . . . . . 330.00 mk.
numer pojedynczy . . . . . 15.00 mk.

Dział urzędowy ≡ nieurzędowy
Kozmin, sobota dnia 22-go lipca 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz 1-lin. nonp. na str. 6-cio lin. lub miejsce jego 20.00 mk.
wiersz reklamowy nonparelowy na stronie 3-linowy . 50.00 mk
Dla ogłaszających z poza powiatu 100 % więcej

Nr. 58 | Za redakcję: Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Kozminie | Druk: ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOZMINIE | Rok 35
Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje się do wtorku i piątku godz 9 przedpoł. | Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Kozmin

Nr. 336. W uzupełnieniu tut. rozporządzenia polic. weteryn. z dnia 15 listopada 1921 L. 7381/IV. D. Dz. Urz. nr. 49 z dnia 3 XII. 21 pkt. 899, odnośnie do § 1 b. ustala się następujący wzór zaświadczeń zdrowotności dla transportów zwierząt domowych.

Zaświadczenie zdrowotności
1. Ważne dla jednokopytnych 8 dni, dla reszty zwierząt 5 dni, licząc od dnia wystawienia.
2. Na podstawie §§ 16-19 przepisów wykonawczych z dnia 1 maja 1912 do ustawy o zarazach zwierzęcych.

Licz. bież.	Rodzaj zwierzęcia dla trzody chlewnej, owiec, kóz i drobiu (ilość sztuk i rodzaj 1)	Maść, płeć, wiek, oznaki 2)	Znaki szczególne	Nazwisko właściciela	Uwagi
1.	1 krowa	czerwonokrasa, 4 lata, plamy na szyji	Koleczyk uszny K.	handlarz X. w Biedrusku	
2.	50 owiec	30 owiec 20 baranów	—	dto.	
3.	20 świń (prosiąt)	—	—	dto.	

W powyższym spisie wyszczególnione zwierzęta badałem dnia 1922 r. i uznałem za wolne od objawów, chorób zaraźliwych, jako też objawów, któreby nasuwały podejrzenie możliwości wybuchu tychże chorób, podlegających obowiązkowi zgłaszania.
Kozmin, dnia 1922 r.
Pow. Lek. Weterynaryjny

1) Konie i bydło, wyjawszy cielęta do 3 miesięcy należy podawać pojedynczo, zaś cielęta, trzodę chlewną, owce, kozy i drób sumarycznie. Bydło ponad 3 miesiące można podawać sumarycznie; o ile zaopatrzone jest w stałe i dokładne znaki.
2) Rubrykę tę dla cieląt, trzody chlewnej, owiec, kóz i drobiu należy wypełniać tylko wtedy, jeżeli oznaczenie jest łatwym, a okazuje się potrzeba określenia rozpoznawczego.
Poznań, dnia 6. czerwca 1922 r.
Wojewoda (—) Dr. Celichowski.

Powyższe podaję w ślad za obwieszczeniem tutejszem z dnia 2 grudnia 1921 (Orędownik powiatowy Nr. 99 z dnia 10 grudnia 1921 pozycja 614 do wiadomości.
Kozmin, dnia 15 lipca 1922 r.
Starosta, w zast. Andrzejczak, Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 337. W sprawie wydawania surowic leczniczych dla hodowców zwierząt.

Na skutek interwencji Centralnego Towarzystwa Rolniczego, Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych uwzględniając wyjątkowo trudne warunki, w jakich znajdują się nie rzadko hodowcy i właściciele zwierząt wzgl. ich zastępców lub pomocników na ich własny koszt i odpowiedzialność aż do odwołania stosować u swych zwierząt surowice lecznicze (z wyjątkiem księgosuszowej), które mogą być w tym celu wydawane bez żadnych ograniczeń.

O każdorazowym zastosowaniu surowicy leczniczej należy donieść właściwemu urzędowi gminnemu, który winien zawiadomić o tem bezwzględnie dotyczące Starostwo.

Natomiast stosowanie szczepionek (kultur i wakcyn) wszelkiego rodzaju dozwolone jest i nadal wyłącznie tylko lekarzom weterynaryjnym.

Także wydawanie szczepionek dozwolone jest tylko do rąk lekarzy weterynaryjnych albo też na ich recepty z wyraźną asygnaturą „ad manus medici“.

O ile by z biegiem czasu weszły w życie i okazały się skutecznymi szczepionki z zabitych kultur w szeregach przy cholerze drobiu, Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych zastrzega sobie wydanie odpowiednich zarządzeń co do stosowania tej szczepionki przez osoby nie będące lekarzami weterynaryjnymi u własnego drobiu.

— Nr. 2746/22 St. I. —
Warszawa, dnia 6 czerwca 1922 r.
Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości i przestrzegania.
— L. dz. 4138/22 St. I. —
Kozmin, dnia 12 lipca 1922 r.
Starosta Czarnecki

Nr. 338. Dotyczy godzin przyjęć publiczności w Starostwie.

Powołując się na poprzednie ogłoszenia moje w Orędowniku Powiat podaję ponownie do publicznej wiadomości, iż biura Starostwa są dla publiczności li tylko od godziny 9 rano do 1 w południe otwarte.

Zdarza się bardzo często, że petenci przychodzą i pozostają godzinami w bardzo błahych sprawach, uniemożliwiając się nieświadomością istnienia powyższego zarządzenia. Proszę wobec tego ponownie wszystkich pp. burmistrzów, kom. obw., sołtysów i naczelników obszarów dworskich o publiczne ogłoszenie powyższego i wpłynięcie na mieszkańców

odnośnych miast i gmin, aby raczyli się ściśle do tego zastosować. Petentów, którzy się poza wyżej podane godziny do Starostwa zwrócą nie będzie się uwzględniać.
— Nr. dz. 4338/22 St. —
Kozmin, dnia 18. lipca 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak.
Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 339. Dotyczy uprawiania pośrednictwa w kupnie gospodarstw, domów i t. d.

Stwierdzono w ostatnim czasie, że rozmaite osoby uprawiają pośrednictwo w kupnie gospodarstw, domów itd. bez zgłoszenia procedury.

Zwracam przeto uwagę na § 147 ordynacji proceduralnej, wedle którego osoby chcące uprawiać pośrednictwo winni się poprzednio postarać o odpowiednie zezwolenie u miejscowej władzy policyjnej. Wszystkie osoby zaś, które otrzymają zezwolenie policyjne na uprawianie tego procederu zaopatrzone być winne w przepisową książkę kontrolną.

Niezastosowanie się do przepisów pociąga za sobą kary w myśl odnośnego prawa.
— Nr. dz. 4339/22 St. —

Kozmin, dnia 18 lipca 1922 r.
Starosta, w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 340. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutejszego wyprowadzić się do Niemiec.

1. Kindler Otton gospodarz z Kozmina, dawniej w polskich Olędrach wraz z rodziną
2. Szczesna Agnieszka służąca z Kozmina

Osoby i urzędy, mające jakiegokolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni u tutejszym Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Kozmin, dnia 20 lipca 1922 r.
Starosta, w z. Andrzejczak.
Starszy Sekretarz Powiatowy.

Dział nieurzędowy

Rząd Korfantego.

Wezoraj wieczorem, zgodnie z zapowiedzą p. Korfanty ukończył pracę nad tworzeniem gabinetu, którego skład ustalony został jak następuje:

Prezydent Ministrów
Wojciech Korfanty
Minister Spraw Zagranicznych
Konstanty Skirmunt

Minister Skarbu
Dr. Jerzy Michalski
Minister Spraw Wewnętrznych
Dr. Jan Wągarg
Minister Spraw Wojskowych
Gen. Kazimierz Sosnkowski
Minister Oświaty i Wyzn. Rel.
Prof. Dr. Emil Godlewski
Minister Sprawiedliwości
Józef Kuczyński
Minister Rolnictwa
Adolf Bniński
Minister Robót Publicznych
Inż. Wład. Kucharski
Minister Zdrowia
Dr. Władysław Starkiewicz
Kierownik Min. Przemysłu i Handlu
Henryk Strassburger
Kier. Min. Poczty i Telegr.
Włodzimierz Dobrowolski
Tymcz. kierown. Min. Kolei
Inż. Julian Eberhardt
Minister Pracy i Op. Społ.
vacat

O godz. 9-tej wieczorem odbyło się posiedzenie przedstawicieli stronniectwa większości, na którym przystąpiło do wiadomości skład Rządu ustalony przez p. Korfantego.

Następnie udał się p. Korfanty do Prezydium Rady Ministrów, gdzie przygotowano urzędowe pismo o składzie nowego rządu.

Wojciech Korfanty

W wiosce górnośląskiej Siemianowicach koło Huty Laury przyszedł na świat przed laty 50 jako syn górnik Wojciech Korfanty. Twarda jest dola górnika, ale też rzeźbi twarde, mocne charaktery. Jak ojciec w trudzie codziennym kilofem bił w ziemię, tak syn w żmudzie i trudzie przebił się przez życie i walczył, aby zdobyć dla Śląska lepszą, promienniejszą przyszłość.

Jako uczeń gimnazjalny zakładał kółka samokształceniowe, jako akademik na uniwersytecie wrocławskim skupiał koło siebie młodzież śląską i organizował ją do pracy nad odrodzeniem narodem G. Śląska. Współczesna, nieliczna niestety inteligencja górnośląska, która dzisiaj zajmuje kierownicze stanowiska, to przeważnie koledzy Korfantego. Rostok, Wolny Kowalczyk żeby tylko te znane wspomnieć nazwiska—wszyscy z „pieronów“ śląskich pochodzą.

Aresztowany przez władze niemieckie za pracę narodową i wydalony za nią z uniwersytetu Korfanty wspoła z Kowalczykiem założyli w Katowicach dziennik „Górnoślązak“, który stanął na gruncie szczerze narodowym i propagował zjednoczeniu Śląska z resztą Polski.

Zdrowe hasła trafiły do zdrowego ludu śląskiego. Gorące słowa tak znakomitego, jak Korfanty, mowcy, znajdowały zawsze w duszach robotnika i rolnika śląskiego żywy odzew. Boć syn ziemi śląskiej rozumiał potrzeby ludu, umiał ująć wszystkie bole i odczuć najgłębsze jego tęsknoty. Rosta tedy popularność Korfantego na Śląsku, wzrastał się jego wpływ na masy i potężniał ruch narodowy.

Znalazł on swój wyraz w wyborze Korfantego na posła do Sejmu pruskiego w r. 1902-gim. Korfanty wystąpił jako kandydat narodowy polski — pierwszy raz w dziejach Śląska — i po zaciętej walce mandat zdobył. Rychło wszedł także do parlamentu rzeszy niemieckiej.

Wkrótce stał się Korfanty biczem Bożym na Niemców. Ilekroć na wokandzie zjawiała się jakakolwiek sprawa brutalnej przemocy niemieckiej, Koło polskie berlińskie delegowało Korfantego, który wręcz odważnie, bez osłonek demaskował fałsz, obłudę, perfidję prusactwa i niemieczyzny.

Na posiedzeniu Sejmu pruskiego dnia 17 stycznia 1917 r., wkrótce po ogłoszeniu „aktu 5 listopada“ Korfanty oświadczył publicznie, iż „naród polski, mimo przeszkód, stawianych mu wskutek utraty jego bytu państwowego nie zatradził swych wielkich sił żywotnych, nie przestał się poczuwać jako jednolite, niepodzielne ciało narodowe“.

On też jedyny, obok dzisiejszego Marszałka Sejmu, a wówczas posła do parlamentu niemieckiego Wojciecha Trąpczyńskiego, miał odwagę upomnieć się o los robotnika polskiego, wspominając „o uprowadzeniu robotników z kraju i ich smutnym losie na obczyźnie o hermetycznym odcięciu Królestwa Polskiego od krajów neutralnych przy sprowadzaniu żywności i tym podobnych zarządzeniach“.

A wreszcie, kiedy padły ważne słowa Wilsona o samostanowieniu narodów o sobie, Korfanty żądał stosowania tej zasady względem Polaków. Gdy zadrgał pod nderzeniem Focha front niemiecki, Wład. Seyda i Korfanty z trybuny berlińskiej domagali się — niepodległości i zjednoczenia Polski.

Po rewolucji listopadowej w Niemczech wszedł w skład komisariatu Rady naczelnej w Poznaniu, który podniecony przyjazdem Paderewskiego, wyrzucił Niemców.

Nie cieszył się popularnością u rozmaitych socjalistów i socjalizujących, których nie dopuszczał do wpływu na masy robotnicze, chronione przezeń przed rozmaitemi międzynarodówkami i demaskował ich obłudę.

Zdolność jego organizacyjna, szybkość orientacji, niezwykła odwaga i wielka rozważa polityczna — zażyły w całej pełni dopiero w kampanii plebiscytowej na G. Śląsku. Kto był raz w „Lomnitzu” w Bytomiu, kto zapoznał się z warunkami tamtejszej pracy, ten widział, ile inicjatyw, pracy i odwagi wnosił Korfanty. Zbiry rozmaite czatowały na jego życie, urządziły nań zamachy lub napadały na „Lomnitz” okratowany i opancerzony, a Korfanty nie ustąpił i z narażeniem się własnego życia trwał, póki nie odniósł zwycięstwa.

Imię jego zasłynęło wszędzie i stało się popularne w całej Polsce. Korfanty urosł wprost na bieżące polskiej ludności śląskiej. Niemcy go nienawidzili z całej duszy: to był znak, jak bardzo doceniali jego znaczenia dla rozgrywającej się walki.

A gdy po plebiscytwie zwycięstwa dnia 20-go marca pod wpływem Lloyd George'a chciano Polsce dać tylko Pszczynę i Rybnik, Korfanty dnia 3 maja 1921 r. ogłosił się dyktatorem na Śląsku i podniósł sztandar walki, wezwał do powstania, aby ocalić Śląsk dla Polski.

Jeśli wczoraj, w rocznicę Grunwaldu, w Katowicach święciliśmy uroczyste zespolecie G. Śląska z Polską — to wielki ten dzień, dzień powrotu staropolskiej ziemi do macierzy po części wiekach oderwania, Polska w znacznej mierze zawdzięcza Wojciechowi Korfantemu.

I zaprawdę niema silniejszego symbolu Śląska z Polską nad fakt, że syn wracającej do Ojczyzny ziemi staje teraz na czele rządu całej Polski!

Wiadomości miejscowe

Święto pieśni. W dniu 23. bm. odbędzie się zjazd śpiewacki okrępu II. (poznanińskiego) w Witaszyczach. Zjazd ten będzie egzaminem sprawności i siły kół śpiewackich. Udział w zjeździe zgłosiło dotąd 11 kół (600 nadobnych śpiewaczek i druhów. Poza popisami kół o nagrody usłyszymy 5 utworów w chórach ogólnych pod batutą ks. prof. Kasiora, obecnego dyrygenta okręgowego.

Koźmin. Z inicjatywy P. R. Obr. Kr. Zach. odbył się w dniu 16. bm. obchód Grunwaldzko-Górnośląski. Pomimo niepogody sala przepełniona była aż po brzegi. Polityczny stosunek Górnośląska określił w pięknych słowach pan starosta dr. Czarnecki. Tuższe Koło Śpiewackie wykonało bardzo harmonijnie kilka pieśni chóralnych. Po deklamacjach wygłoszonych przez członków stowarzyszenie młodzieży żeńskiej i męskiej nastąpił wykład przy obrazach świetlanych wygłoszony przez p. Scheuricha. Ubolewać tylko należy nad osobnikiem, który znając prelegenta i jego niezmordowaną pracę na polu pedagogicznym, narodowym i filantropijnym, odważa się na tego rodzaju krytykę, jak zarzut, że prelegentowi „brak wymowy polskiej”, a rzuca się na bystre fale. Wątpić też należy, czy gołosłowna krytyka potrafi zniechęcić rodaka Korfanteo, Kowalczyka, Rymera itd. Naszemu społeczeństwu miłsza jest praca tych z niedostateczną wymową, niżeli sennych krasnomówców.

Komunikaty

Kuratorjum upoważnia Dyрекję Państw. Seminarjum Nauczycielskiego w Koźminie do sprostowania pogłosek, jakoby do Koźmina miało przyjechać seminarjum niemieckie względnie jakoby to seminarjum miało być oddane do rozporządzenia wojska i to na mocy zacierpiętych w Kuratorjum wiadomości.

Abraham Polenjud, lamentuje nad Polską.

Co go złościć, żałować, przykrościć, zazdrościć, młodościć i jeszcze wściekłościć mamy w naszy żydziofskie serce wsziskie zraelici, z galicje z ruskie i pruskie kraje a jeszcze wsziskie milionowy żydziowie z Anglie, Amerykie z obidwie Europy, z cały szwiat, biać. Gwałt! gwałt! poco, naco, I locemu ty gojmy polski rozbój dla swój geschaft a nie spitali się nos żydziów czy niepotrzebny Polska potrzebujemy? Hast du gewidział.

My żydziowie za darmo, z ciepły ręki, bez żadny legiony, bez zaden rozbój dostaliśmy Palestynę, bo się nam należała, ale dla przyczynie jaki polska poczebowała się robiać?

W Krakowi u we Lwowi, Warszawi, w Brodach, Knianowie, we Oświęcimiu i inszy żydowski miasta, nie pitali się zadny polacy gojmy, czy my poczebo-

wali do naszy interesów, do naszy Polski Rzycipospolitej. Uni zrobiali rozbój, giewoltność i przianektowali nas żydziów bez naszy pozwolenie do Polski? Co to ma bić? co to ma oznaczyć? My potrzebujemy zrobić taki harmider, giewoltność, ajwajowność w cały szwiecie, wisłać żydziowską komisję z Ameryki, poczebujemy podburzać Dziordziowy polityki angielski, ażeby z polski było jeszcze wieńcy kawolki jak przed wojną.

Gwałt! gwałt!! ajwaj!!! Ty polaki uni poczebowali naszy młody żydki pirworodny i niepiworodny do polski wojako, zebrać przez policyjów do swoje polski wojsko do ty rabuśniki, co żydków lubią pociągać za icki i brodę! Uni potrzebowali zabrać noszy żydki nie do kancelaryji, nie do prowianture, do czerwony kreutz, poczebowali zabrać do karabinów maszynowych, giewerów, do ciężki armaty i merzery! Ajwaj! ajwaj! giewalt!!! giewalt! rozbój!

Ny? a jak już ta polska, poczebuję kuniecznie być, to i my żydkowie potrafimy być w ty niepotrzebny Polsce? Locemu nie? Lepszy niepotrzebny Polska dla nas żydziów, jak potrzebny Palestyna. Sygit!

Ciekawe nowiny

W pogoni za potworami morskimi. Angielski myśliwy Mitchell-Heges opowiada w jednym z pism angielskich o polowaniu na olbrzymie raje zwane smokami morskimi, polowaniu, które nazywa najpiękniejszym portem na świecie. Przygodę, którą miał podczas polowania na te potwory na wybrzeżach Jamaiki pewno nie każdy do najpiękniejszych zaliczy. Smoki morskie ważą prawie trzy ćwierci tony, a uzbrojone są w długi biczowaty ogon, którego koniec ostry jest jak igła i zaopatrzony w aparat trujący, złożony z koleców i gruczołów. Uderzenie tym ogonem zabija człowieka w przeciągu 3 minut. W małym czolnie z doświadczonym krajowcem rusza się na polowanie.

Jednego poranku — opowiada Mitcheles-Hedges — zaplątał się taki potwór w naszą wędkę i niedługo mieliśmy go obok łodzi, wzbudzającego wodę ogonem w niesłychany sposób. Staraliśmy się ubić go wielkim kawałem drewna, ale usiłowania nasze były długi czas daremne, aż w końcu smok leżał nieruchomy. Przywiązaliśmy potwora do łodzi, przeciągnawszy mu sznur przez nozdrza, ale i to nie było zadaniem łatwym. Podczas naszych usiłowań raja znów się ocuciła i wiła się w tak szalonych podskokach, że o mało nie wyrzuciła łodzi. Gdyby był jednego z nas uderzył ogonem, byłoby już po nas. Trzeba więc było porzucić linę i zdobyć i uciekać. O nadzwyczajnej sile żywotnej tych zwierząt miałem sposobność przekonać się innym razem, kiedy to pomimo czterech kul w głowę, 20 cięć nożem i ciężkich kłoci przywiązanych do do pyska i ogona, raja leżąca na piasku biła wciąż ogonem i kłapała szczękami.

Wiadomości pozamiejscowe

Poznań. Egzamin mistrzowski. Przed komisją egzaminacyjną mistrzowską dla zawodu strojarzkiego przy Poznańskiej Izbie Rzemieślniczej złożyli w dniu 11. bm. egzamin mistrzowski p. Zofja Bobowska z Poznania. Z okazji tej złożyła p. B. na ręce przewodniczącego komisji 20 000 marek celem urzadzenia kursu przygotowawczego dla strojarek zgłaszających się do egzaminu czeladniczego.

— Związek Dentystów Zechodniej Polski w Poznaniu prosi o zaznaczenie, że morderca śp. Dr. Marchlewskiego nie był dentystą, lecz lekarzem - dentystą i jako taki nie był członkiem związku.

Nieudane oszustwo brylantowe. Do Warszawy przyjechał z plockiego obywatel Józef Cemler z synem Marjanem, celem wymiany otrzymanych z Ameryki dolarów na marki. Przechodząc ulicą Graniczną spytał jednego z przechodniów o Bank. Ten zaczął go objaśniać, gdzie najlepiej zmienić dolary i w tej chwili właśnie podszedł do rozmawiających jakiś osobnik i zaproponował kupno 10 rb. w złocie. Złoto kupiono momentalnie. Cemler widząc, że za 10 rb. nieznajomy zapłacił 5000 marek, spytał czy nie mógłby również kupić złotych rubli, ale usłyszał odpowiedź, że złota już niema, są jednak brylanty, przywiezione prosto z Rosji. To mówiąc osobnik ów pokazał mu piękny brylant, za który żądał 100 000. Brylant wart był znacznie więcej. Na zapytanie dlaczego tak tanio sprzedaje, osobnik ów wyjaśnił, że brylanty są kradzione. Usłyszawszy to Cemler szepnął synowi swemu do ucha, żeby poszedł do komisariatu, a sam tymczasem traktował o kupno brylantów. Oszuści mieli przy sobie 11 sztuk brylantów. Sprzedawcy i Cemler weszli z kolei do jubilera dla ceny brylantu. Jubiler ocenił brylant na 250 000 mk. Zgodzono się na transakcję i on Jubilera udano się na ulicę, ale w tej chwili podszedł policjant i osobnika aresztował. Drugi oszust się ulotnił. Oszusta sprowadzono do komisariatu, gdzie znaleziono przy nim istotnie 11 sztuk brylantów, lecz fałszywych. Oszustem okazał się znany policji już niejednokrotnie karany oszust Stanisław Ochtera, zamieszkały przy ul. Elekoralnej 11. Ochtera osadzono w więzieniu.

Miljonówka. Przy ostatnim ciągnięciu milionówki wyszedł z kola numer 1 189 098 sprzedany w Poznaniu.

Czy żyto będzie droższe? „W Gaz. Powsz.“, organie Producentów Rolnych, piszą, że fałszywie oceniają położenie ci, którzy sądzą, że ceny zboża dojdą

do 15 tys. mk., a w Kongresówce nawet do 20 tys. mk. za centnar. Głoszenie takich poglądów wywołuje rozgoryczenie mas robotniczych i ludzi żłudne nadzieje, które ziścić się nie mogą wobec tego, że ceny zboża u nas równają się cenom na rynku światowym.

Podwyższenie cen za węgiel górnośląski. Górnośląska konwencja węglowa uchwaliła podwyższenie cen za węgiel górnośląski poczynając od 1 lipca br. Podwyżka wynosić ma 20 mk., n. na tonie grubego węgla, z innej strony donoszą, iż podwyżka wynosić będzie 173 marki własnie podatku, 100 marek wyłącznie podatku.

Żniwa. Latoś wczesnie rozpoczęły się żniwa, chociaż do 15 maja panowało dotkliwie zimno. Na ziemiach lekich żyto dojrzało i już je koszą.

Urodzaje na Kaszubach. W ostatnich czasach były na Kaszubach dostateczne opady deszczowe, które poprawiły stan roślinności, przedewszystkim jęczmienia i warzyw. Paszy w tym roku będzie też dostatnio i gdyoy zboże, a przedewszystkim żyto tak dopisało, to lepszych żniw nie potrzebaby sobie życzyć. Owocoy oędzie również w cród.

Olbrzymie nadużycia na pocztce. W Aleksandrowie Kujawskim wykryto wielkie nadużycie na pocztce miejscowej.

Kasjer poczty Mikołaj Jaworski zwrócił na siebie uwagę dostatniem życiem i wielkimi obrotami pieniędzmi. Pożyczał on okolicznym kupcom większe sumy, nieraz milionowe i pobierał od pożyczek procenty. Jednocześnie policja otrzymała liczne reklamacje od osób, dla których nadchodziły przekazy z Ameryki, że pieniądze otrzymują zbyt późno lub też nie otrzymują ich wcale, gdyż pieniądze gdzieś w drodze zginęły.

Komendant policji pow. nieszawskiego p. Duchiniński otrzymał od odpowiednich władz stosowne decyzje i nagle przed dwoma tygodniami, mianowicie dn. 28. z. m. przybył na pocztę i dokonał rewizji. Sprawdzono kasę. Brak było przeszło 3 milionów marek. Natychmiast aresztowano kasjera Jaworskiego i przeprowadzono dochodzenia, które ujawniło skandaliczne nadużycia.

Jaworski pieniądze pocztowe pożyczał na swój rachunek różnym ludziom i pobierał dla siebie procenty. Przekazy przetrzymywano po kilka tygodni, a przez ten czas pieniędzmi operowano. Wielu przekazów i listów pieniężnych zupełnie nie doręczano.

Część pieniędzy, mianowicie 2 miliony mk., odebrano od osób, którym Jaworski pieniądze pożyczył i pieniądze te zwrócono skarbowi: brak jeszcze 1,275 000 mk. Ile brak w dolarach nie obliczono dotychczas, gdyż coraz to nowe reklamacje wpływają i suma zwiększa się z każdym dniem.

Dochodzenie ujawniło, że o machinacjach Jaworskiego wiedział naczelnik poczty, Franciszek Gajewski; aresztowano go również za współudział w nadużyciach i beczynność władzy. Sprawę prowadzi sędzia śledczy na powiat nieszawski.

Warszawa (Zbrodnica agitacja komunistyczna). Z powodu procesu Dąbala komuniści w Warszawie rozwinęli szeroką agitację, dając do wywołania rozruchów. Wydali oni odezwy, w których bombastycznymi frazesami mówią o prześladowaniu politycznym itp. Agitacja komunistów nie znalazła oddźwięku w masach robotniczych i dla tego manifestacja, projektowana na Placu Teatralnym, nie doszła do skutku.

Kraków zaopatrzony w drzewo na zimę. Gmina m. Krakowa zakupiła od zarządu dóbr w Nisku około 1 000 wagonów drzewa miękkiego po stosunkowo przystępnej cenie. Dzięki tej transakcji, sprawę zaopatrzenia ludności w drzewo na miesiące zimowe należy uważać za załatwioną. Dostawa rozpocznie się w najbliższych tygodniach, a ukończoną ma być do 30 marca 1923 roku. Ponadto gmina traktuje o nabycie większych partii drzewa twardego, aby w ten sposób zapobiec ewentualnym niespodziankom w razie nienależytej dostawy węgla.

Budowa tunelu pod kanałem Lamanche. W sprawie budowy tunelu pod kanałem Lamanche, który miał być wykonany wspólnymi siłami Francji Anglii, rząd angielski oświadczył, że obecna sytuacja Anglii nie pozwala na asygnowanie niezbędnych kwot na ten cel.

Ostatni car Rosji żyje? „Temps“ donosi z Kopenhagi, matka cara, zapytana przez sprawozdawcę dziennika kopenhaskiego w sprawie pogłosek, jakoby ostatni car Rosji przebywać miał w Japonii — oświadczył: Przyjdzie chwila, kiedy będę mogła się wypowiedzieć, teraz mogę tylko to oświadczyć, że on żyje.

Zbiory w Rosji zapowiadają się źle. Niepomyślna pogoda zmniejszyła widoki urodzaj w wielu guberniach rosyjskich, szczególnie zaś w gubernii moskiewskiej i obwodzie czuwaskim. W wymionionych 2 guberniach z powodu deszczu zboże wyległo i niema nadziei na wyprostowanie się. Cośad w jednym tylko obwodzie czuwaskim szkodniki zniszczyły 60 tysięcy dziesięcin. Realizacja zboża w Turkiestanie dała o wiele gorszy wynik, niż przypuszczano. W Krymie własnego zboża starczy dla ludności i możność zakupienia zboża jeszcze na trzy miesiące.

Władze sowieckie wydały do organów miejscowych rozporządzenie jaknajrychlejszego energicznego ścigania prodnalogu.

Oświata w wojsku. Polski Biały Krzyż w porozumieniu z oddziałem trzecim Sztabu generalnego przedsięwziął kroki dla podjęcia skoordynowanej pracy oświatowej w wojsku w celu zwalczania w nim

analfabetyzmu, rozbudzania zasad i uczuć człowieka - obywatela, rozwijania miłości ojczyzny, czci dla naszej świetnej przeszłości, wyrabiania pamięci o naszych wzniosłych hasłach i szlachetnych tradycjach narodowych.

Lublin. (Zwyrodnienie). We wsi Golonki, gminy Radziechówecz, syn gospodarza 18-letni Owczarek powiesił 15-letnią siostrę swoją na baku w oborze. Po dokonaniu tej zbrodni usiłował podpalić oborę wraz z śpiącą tam w kołysce drugą 4-letnią siostrą, lecz sasiadzi na widok dymu zdołali ogień w zarodku ugasić i dziecko uratować. Za złoczynię zarządzone po-seig. Owczarek został ujęty i osadzony w areszcie. Przyczyną tej ohydnej zbrodni ma być zemsta za to, że siostry Owczarka bardziej kochane były przez rodziców, niż zwyrodniały syn.

Bolszewicki kolporter pod kluczem. Policia zatrzymała w pociągu lwowskim kolportera bibuły komunistycznej, przy którym znaleziono 3,000 odezów komunistycznych w języku polskim i w żargonie, wydanych w sprawie aresztowania posła Dąbala, więźniów politycznych i jednolitego frontu robotniczego. Ponadto ujawniono u niego rękopis wierszy o zjeździe bolszewickim w lwowskiej katedrze unickiej i kartkę z hasłem partyjnym. Aresztowany tłumaczył się, że

„bibułę” otrzymał od nieznajomego osobnika, celem oddania jej również jakiemuś nieznajomemu we Lwowie. Tymczasem dochodzenia policyjne wykazały, że aresztowany nazywa się Ignacy Semenow, z zawodu palacz w kopalni nafty w Borysławiu, jest kolporterem druków komunistycznych na okręg borysławskiego zagłębia naftowego. Był on poszukiwany listem gończym przez sąd okręgowy w Samborze za organiz. tego kolportażu. Pomocnicy w jego robocie przeciwpaństwowej siedzą już w aresztach w Samborze za przewożenie odezów bolszewickich w workach z kartoflami, pociągami kolejowym. Znaleziono nadto druki maszynowe z centralnego komitetu partji komunistycznej polskiej, sporządzone na bibule, zohydzające p. Naczelnika Państwa i podżegające komunistów do wywołania zamieszek wewnętrznych.

Ofiary i pokwitowania.

Z okazji uroczystości 3 Maja złożyły na Towarzystwo Czytelni Ludowych dzieci szkolne następujące kwoty: Borzęcice 536 mk. Borzęciczki 2 347 mk. Bruczków — Bułaków 700 mk. Dzierzanów 2 750 mk. Gałązki — Galew — Głuchów 1 500 mk. Gościejew

3 105 mk. Kaniew 1 350 mk. Koźmin — Kromolice 1 410 mk. Kuklinów 900 mk. Leonów 1 530 mk. Łą-giewniki 2 305 mk. Mokronos — Obra Stara 424 mk. Obra Nowa — Ojedy Pol. 1 720 mk. Orla 620 mk. Pogorzela 3 271 mk. Siedmiorogów 1 500 mk. Skoków — Staniew 1 470 mk. Szelejewo — Walerjanów — Wałków 612 mk. Wielowieś 2 045 mk. Wrotków 1000 mk. Wyganów 3 870 mk. Wyrebin 1 740 mk. Wzią-chów — Zalesie Małe 1 500 mk. Zdierz — Zimna-woda 1 300 mk. razem 39 506 mk. które 29 maja i 8 czerwca r. b. na Tow. Czyt. Lud. Nr. 200 504 w Poznaniu przekazałem. Dnia 19 kwietnia przekazałem do Banku Związku na repartjantów zebrane przez dzieci szkolne w Borku 4 936 marek. Chojecki insp. szkolny.

Ustawę o Urzęd. Rozjemczych
egzemplarz 80,— mk.
poteca
Księgarnia E. Kraszewskiego
w Koźminie

W naszym rejestrze handlowym A, zapisano dzisiaj pod Nr. 12 następującą firmę:
Aleksander Thomas i Ska w Borku
jako właścicieli:
1. Aleksander Thomas i 2. Zygmund Kurowski ku-piec z Borku.
Koźmin, dnia 20. lipca 1922 r.

Sąd powiatowy

W naszym rejestrze handlowym A, zapisano dzisiaj pod Nr. 44:
(Firma Bernhard Mamlok Koźmin)
Firma została wymazana.
Koźmin, dnia 21. lipca 1922 r.

Sąd powiatowy

Dodatek II.

Do ordynacji z dnia 1 marca 1921 dotyczącej po-bierania podatków od zabaw i rozrywek urządzanych w mieście Koźminie.

Na mocy §§ 15 18 82 ustawy o poborze podatków komunalnych z dnia 14 lipca 1893. postanawia się za zgodą Rady Miejskiej co następuje:

§ 1.

Wszystkie stawki podatkowe wymienione w § 1 po-wyższej ustawy z dnia 1 marca 1921 podwyższa się o 50-pięćdziesiąt razy § 2 wzmiankowanej wyżej ordynacji otrzymuje następujące brzmienie:

W wypadkach przewidzianych w § 1 Nr. li 3 wła-cza wyższy podatek niższy w siebie.

§ 2.

Niniejszy dodatek obowiązuje od dnia ogłoszenia, z którym to dniem znosi się dodatki z dnia 1 paździer-nika 1921 i 22 grudnia 1921.

Koźmin, dnia 17. lipca 1922 r.
(—) Pieczęć **Magistrat**
pdp. Balcerek, L. Paryzek, Szymon Kaczmarek
Poznań, dnia 19 czerwca 1922 r.
Powyższy dodatek zatwierdza się.

W Imieniu Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Przewooniczący Begale

Potwierdzenie
— U. 984/22 S. A. —
Do wzmianki zatwierdzającej Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 19 czerwca 1922 L. dz. U. 984/22 S. A. przychyłam się niniejszem w myśl § 77 ustawy o podatkach komunalnych z 14 lipca 1893 r.
Poznań, dnia 10. lipca 1922 r.
Za Wojewodę
pdp. nieczytelny
w z. Nacz. Wydz. Samorząd.
Przychylenie
— L. dz. 3112/22 III. B. —

Książki szkolne i do nabożeństwa
tablice, rysiki i zeszyty
poleca
Edward Kraszewski
(Wydawnictwo Orędownika)

Kontrakty
dotyczące sprzedaży i zapisów nieruchomości (gospo-darstw, domów) **kwity mazalne** oraz wszelkiego rodzaju **podania względnie skargi** do Sądów Po-wiatowych i władz administracyjnych załatwia rzeczowo i sumiennie
Edmund Rybakowski
zał. 1909 r. obrońca prawny zał. 1909 r

Książki gospodarskie
(Szumana)
cały komplet jak książka kasowa, sztucznych nawozów, inwentarza żywego, węgla itd.
ma tanio do oddania
Księgarnia E. Kraszewskiego
w Koźminie (Wydawnictwo Orędownika)
„Spółdzielnia Urzędnicza”
Koźmin — Rynek 16
poleca swoim członkom
towary kolonjalne
po cenach bardzo korzystnych.
Od dziś dostarczamy towary li tylko za przedło-żeniem książek kontowych, które można odebrać w na-szym składzie.
Zarząd

Bank Koźmiński
Sp. z nieogr. odpow. w Koźminie.
Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności w Po-znaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Poznaniu i Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu
przyjmuje
Oszczędności
płaci procent według umowy i załatwia szybko i tanio — wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości —

Cygara z najpoważniejszych fabryk
Papierosy „Patria” „Dubec” „Sarmatia”
Tytonie Bilskiego, Plutos, Goldfarba
poleca
Edmund Rybakowski
specjalny skład wyrobów tabaczych
założone 1909 r.

Panów na stację
z utrzymaniem przyjmie
Kto? wskaże Ekspedycja Orędownika.
Zapisujcie Orędownik

Wypożycza się
dobry
parowy pług
na każdą ilość mórg órki
Zgłoszenia do
Dwór Pogorzela, powiat Koźmiński

Verleihe
guten Dampfflug
für beliebige Anzahl Morgen Ackerland
Aufträge nimmt entgegen
Koźmiński

W miejsce osobnych uwiadomień

Spełniając smutny obowiązek, podaje p. Jadwiga Scheyerowa w imieniu swoim i jej dzieci do wiadomości, że jej najukochańsza córka

Rita

w dniu 19 lipca swoje młode życie przedwcześnie skończyła

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 lipca o godzinie 3-ciej popołudniu

Statt besonderer Anzeige

Frau Hedwig Scheyer gibt in ihrem Namen, sowie im Namen ihrer Kinder die traurige Nachricht bekannt, daß ihre geliebte Tochter

Rita

am 19 Juli durch einen jähen Tod uns entrissen worden ist

Die Beerdigung findet Sonntag den 23-ten Juli, nachmittags 3 Uhr statt

Odwołanie

Szanownej publiczności miasta Koźmina i okolicy podaje się niniejszem do wiadomości iż celem uniknięcia ciągłych intryg ze strony nieżyczliwych żywiołów naszego obywatelstwa znoszę z dniem 21 lipca moje biuro porady prawnej.

Powierzając usługi dotychczasowej szan. klienteli, instytucją mi ni życzliwym. Kreślę się

L. Skrzypczak

Bryczke

Dobrze utrzymaną, przednie i zadnie dubeltowe rysory zdwiema bocznymi siedzeniami

sprzeda korzystnie

Stefan Marczewski, Borek

Posiadłość!

budynki masywne etc. do tego 8 mórg ziemi I^a natychmiast na sprzedarz

Zgłoszenie przyjmuje Nowa—Drogerja, Koźmin

KONCERT!

Jana Soij (artysty — skrzypka) i
Zdzisławy Kunzównej
(pianistki — śpiewaczki)

odbędzie się w auli seminaryjnej w Koźminie
w poniedziałek dnia, 22 lipca 1922 r.

Akompanjament: LUCJAN KUNZ

Początek koncertu o godz. 8½ wiecz. Ceny miejsc:
I. 400,— mk., II. 300,— mk., miejsce stojące 200,— mk.
Karty wstępu do nabycia w składzie żelaza p. Podlewskiego i w firmie
„Głęba” Kłasztorna 52 i przy kasie.
Część zysku przeznaczona na stypendjum dla seminarzystów.

BANK MŁYNARZY ZACHODNICH ZIE POLSKICH

Tow. Akc.

Biura w własnym domu

Poznań, św. Marcin nr. 39

płaci za depozyta:

za wypowiedzenie	dziennem	7%
"	miesięcznem	10%
"	kwartalnem	12%
"	półrocznem	14%
"	rocznem	16%

Fortepiany stroji

St Dutkiewicz Pogorzela ul. Kościelna

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów

wykonuje

krycie i reperacje dachów papą pojedynczą, podwójną, cementem drzewnym i smolenie takow.

Wszelkie zlecenia wykonuje pod gwarancją

Dachbedeckungsgeschäft!

Decke und repariere Dächer mit Pappe einfach und doppelt, sowie mit Holzzement. Teeren derselben

Führe sämtliche Aufträge unter Garantie aus

Zygmunt Szymański Koźmin, Kaliska 4

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów
wykonuje

krycie i reperacje dachów papą
pojedynczą, podwójną, cemen-
tem drzewnym i smolenie takow.

Wszelkie zlecenia wykonuje pod gwarancją

Dachbedeckungsgeschäft!

Decke und repariere Dächer mit
Pappe einfach und doppelt, sowie
mit Holzzement. Teeren derselben

Führe sämtliche Aufträge unter Garantie aus

Zygmunt Szymański Koźmin, Kaliska 4

Wypożycza się

dobry

parowy pług

na każdą ilość mórg orki

Zgłoszenia do

Verleihe

guten Dampfflug

für beliebige Anzahl Morgen Ackerland

Aufträge nimmt entgegen

Dwór Pogorzela, pow. Koźmiński

Wyrok na komunistę Dąbala

Przed kilku dniami toczył się w Warszawie proces przeciw komuniście posłowi Dąbalowi, który swego czasu wygłaszał podburzające mowy, wołając precz z Sejmem, precz z rządem i obiecywał słuchaczom, że na gmachach urzędów warszawskich będzie powiewała czerwona flaga. Świadkowie stwierdzili również, że Dąbal zbierał na wiecu składki dla prolerjatu rosyjskiego i że pochody przezeń prowadzono przechodząc przed Hotelem Rzymskim, gdzie mieści się poselstwo sowieckie, wznosiły okrzyki na cześć tego poselstwa.

Podczas rozpraw wyszły na jaw ciekawe sprawy, a zwłaszcza udowodniono, że komunizm szerzą u nas żydzi za pomocą obłąkańców polskich, którzy idą na rękę komunistom rosyjskim i niemieckim, by zniszczyć istniejący ustroj państwowy w Polsce, a zaprowadzić rządy bolszewickie.

Ostatecznie sąd skazał posła Tomasza Dąbala na pozbawienie praw i 6 lat ciężkiego więzienia.

Komunikaty

Bank Młynarzy Zachodnich Ziem Polskich Tow. Akc. w Poznaniu nabył w drodze kupna kamienicę przy św. Marcinie 34 od spadkobierców p. Chrzanowskiej, p. radcy Dra. Chrzanowskiego i p. Palisze-wskiej. Przejęcie już nastąpiło. W kamienicy tej mieszczą się już obecnie lokale wspomnianego banku, który w ciągu tegoroczego roku tak potężnie się rozwinął, że okazała się niezbędna konieczność rozszerzenia ubikacji, znajdujących się dotąd tylko na parterze, także na I. piętro, co też w najbliższym czasie nastąpi po przebudowaniu, odpowiadającemu nowoczesnym wymaganiom. Oprócz lokalu przy św. Marcinie zajmuje Bank Młynarzy obszerne ubikacje przy ulicy Wenecjańskiej na biura, składnice i warsztaty swego oddziału technicznego. —

Opierając się o silną organizację Związku Młynarzy, rozwija bank coraz szerszą działalność w stosunkach handlowych z młynami oraz pokrywając ich wszelkie zapotrzebowania zawodowo-techniczne, tak iż — w celu uruchomienia odpowiedniej gotówki — okazała się konieczność podwyższenia kapitału akcyjnego z 50 na 100 milionów marek oraz przyjmuje się po wysokim procesie depozyty, które tak obficie napływają, świadcząc o wielkim zaufaniu, jakim Bank Młynarzy się cieszy w szerokich kołach. Bilans ukończonego właśnie w dniu 1. lipca pierwszego roku obrachunkowego wykaże, że zaufanie to jest rzeczywiście uzasadnione i słuszne. —

W bieżącym miesiącu otwiera Bank Młynarzy swe oddziały w Toruniu, Łodzi i Katowicach. —

Wiadomości pozamiejscowe

Ilość oficerów w wojsku polskim. Według wydanej niedawno „listy starszeństwa oficerów zawodowych” liczba oficerów w wojsku polskim wynosi 16 956, w tem: generałów — 105, pułkowników — 467, podpułkowników — 828, majorów — 1 696, kapitanów — 4 571, poruczników — 6 195, podporuczników — 3 174. Odnosnie do rodzajów broni służy: w piechocie 7 291, w jeździe — 1 487, w artylerji — 1914 oficerów. W wykazie tym zwraca uwagę stosunkowo mała liczba podporuczników. Charakterystyczną jest również różnica wieku oficerów poszczególnych stopni, np. wśród generałów dywizji najstarszy wiekiem liczy lat 61, najmłodszy 33, najmłodszy zaś generał brygady 20 lat. Wogóle poniżej lat 40 mamy 3 generałów dywizji i 5 generałów brygady. Przy stopniach niższych spotykamy np. 22-letnich majorów i stosunkowo dość wielu 20-letnich kapitanów.

Warszawa. Udaremniony wywóz złota i srebra wartości 8 milionów mk. Podczas dokonywanej obławy na mieście pozawczoraj wieczorem posterunkowy 8-go komisariatu, Tomasz Klimik, na ul. Chmielnej w pobliżu dworca pociągów odchodzących zatrzymał 2-ch mężczyzn, z których jeden niósł walizkę ręczną, drugi — teczkę. Zatrzymanych: Borucha Wiernika, nauczyciela z Sosnowca i Chaima Prawera, właściciela młyna z Będzina doprowadzono do Komisariatu. Tam stwierdzono, że walizka zawiera 5 tafel srebra wagi 25 klg., teczka zaś — 743 i pół rubli w monetach srebrnych rublowych i półrublowych. Badani zatrzymani oświadczyli, że przywieźli do Warszawy szmelc ze srebra w celu przetopienia i że obecnie zamierzali pojechać do domu.

Przeprowadzone przez ekspozyturę śledczą przy 8-ym komisariacie dalsze dochodzenie ustaliło, że srebro pochodzi z rafinerji metali szlachetnych Mozesa Perela przy ul. Przechodniej Nr. 5 gdzie podczas dokonanej rewizji znaleziono 3 sztaby wagi 1 kg. 482 gr., 250 rb. złotem w 5 i 10 grubiówkach, 14 sztabek srebra, ogólnej wagi 30 kg. oraz różnych srebrnych łyżek, patyn, widelców i łyżek wazonowych z różnemi monogramami i herbami, z posiadaniu których Perel nie umiał się wytłumaczyć.

Istnieje przypuszczenie, że wyroby srebre pochodzą z kradzieży i że wspomniani aresztowani żydzi mieli zamiar wywieźć zatrzymane srebro i złoto, przedstawiające ogólną wartość około 8 milionów mk. — do

Niemiec. Zatrzymanych wraz z dowodami rzeczowemi odprowadzono do urzędu śledczego.

Poznań (Budżet miasta). Magistrat m. Poznania wniósł do Rady miejskiej projekt etatu na rok administracyjny 1922. Według tego projektu etat zamyka deficyt w sumie 1149 192 655 mk., a poszcz. pozycje przedstawiają się jak następuje: przychód 2517 351 514 mk., rozchód 3666 544 169 mk., nadwyżka 55 691 873 mk., niedobór 1 204 894 528 mk. Wynik ostateczny: rozchód większy od przychodu o 1 149 192 655 mk.

Bank Koźmiński

Sp. z nieogr. odpow. w Koźminie.

Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności w Poznaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Poznaniu i Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu

przyjmuje

Oszczędności

płaci procent według umowy i załatwia szybko i tanio — wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości —

Przy potrzebie

■ koperty, pocztówki, rachunki, karty polecające, karty wizytowe, zaproszenia i zawiadomienia ślubne, cyrkularze, formularze dla urzędów, książki kontowe, doniesienia, afisze, kwity, dzieła, katalogi, cenniki, programy, listowniki, etykiety, ustawy dla towarzystw, prospekty, legitymacje, kalendarze, kontrakty i wszelkie inne druki wykonuje Zakład Graficzny Edwar. Kraszewskiego w Koźminie

